

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella (ESG)

Ministerikokouksen toukokuussa 2015 hyväksymä

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)

Approved by the Ministerial Conference in May 2015

Laatijat:

European Association for Quality Assurance in Higher Education

European Students' Union

European University Association

European Association of Institutions in Higher Education

yhteistyössä seuraavien organisaatioiden kanssa:

Education International

BUSINESSEUROPE

European Quality Assurance Register for Higher Education

Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella (ESG)

Sisällys

Esipuhe	3
I. Toimintaympäristö, soveltamisala, tavoitteet ja periaatteet	4
Toimintaympäristön määrittäminen	4
Soveltamisala ja käsitteet	4
ESG: Tavoitteet ja periaatteet	5
II. Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella	7
Osa 1: Sisäisen laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset	8
Osa 2: Ulkoisen laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset	14
Osa 3: Arviointitoimijoita koskevat periaatteet ja suositukset	18
III. Liite : Luettelo periaatteista	21

Liite

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)

Tämä dokumentti sisältää kaksi asiakirjaa: 1) Bolognan julistuksen allekirjoittaneiden maiden opetusministereiden Jerevanissa 14.-15.5.2015 hyväksymien uusien korkeakoulujen ja arviointitoimijoiden laadunvarmistuksen periaatteiden (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG*) suomenkielisen käännöksen ja 2) ESG:n alkuperäisen englanninkielisen version.

Dokumentissa ensimmäisenä asiakirjana oleva suomenkielinen käännös on Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen epävirallinen käännös ESG:stä.

Syyskuu 2015

Esipuhe

Korkeakoulutuksesta vastaavat ministerit hyväksyivät vuonna 2005 eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset (*Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, ESG*), jotka *European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)* oli valmistellut yhteistyössä *European Students' Unionin (ESU)*¹, *European Association of Institutions in Higher Educationin (EURASHE)* ja *European University Associationin (EUA)* kanssa.

Laadunvarmistuksessa on edistytty huomattavasti vuodesta 2005, kuten myös muilla Bolognan prosessin osa-alueilla: esimerkiksi tutkintojen viitekehyksissä, osaamisen tunnustamisessa sekä asetettavien oppimistavoitteiden ja todennettavien oppimistulosten käytön edistämisessä. Nämä kaikki edistävät paradigman muutosta kohti opiskelijakeskeistä oppimista ja opetusta.

Tämän muuttuvan toimintaympäristön vuoksi ministereiden vuoden 2012 julkilausumassa pyydettiin E4-ryhmää (ENQA, ESU, EURASHE ja EUA) valmistelemaan yhteistyössä *Education Internationalin (EI)*, *BUSINESSEUROPE*n ja *European Quality Assurance Registerin (EQAR)* kanssa ehdotus uudistetuiksi eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistuksen periaatteiksi ja suosituksiksi "niiden selkeyden, sovellettavuuden ja hyödyllisyyden parantamiseksi sekä soveltamisalan selkeyttämiseksi".

Uudistusmenettelyyn sisältyi useita kuulemisia, joihin osallistuivat sekä keskeiset sidosryhmäorganisaatiot että ministeriöt. Uudistustyön aikana saatiin suuri määrä lausuntoja, ehdotuksia ja suosituksia, jotka ohjausryhmä on analysoinut huolellisesti ja jotka on otettu huomioon uudistetussa ESG:ssä. Lisäksi uudistetussa ESG:ssä kuvastuu kaikkien uudistukseen osallistuneiden organisaatioiden välinen yksimielisyys siitä, miten laadunvarmistusta viedään eteenpäin eurooppalaisella korkeakoulutusalueella, mikä tarjoaa vankan perustan ESG:n onnistuneelle toimeenpanolle.

European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)
European Students' Union (ESU)
European University Association (EUA)
European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE)
yhteistyössä seuraavien organisaatioiden kanssa:
Education International (EI)
BUSINESSEUROPE
European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)

---

¹ ESU tunnettiin aiemmin nimellä ESIB – The National Unions of Students in Europe.

I. Toimintaympäristö, soveltamisala, tavoitteet ja periaatteet

Toimintaympäristön määrittelemine

Korkeakoulutuksella, tutkimuksella ja innovaatioilla on keskeinen asema sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, talouskasvun ja maailmanlaajuisen kilpailukyvyyn tukemisessa. Koska eurooppalaiset yhteiskunnat pyrkivät olemaan yhä vahvemmin tietopohjaisia, korkeakoulutus on olennainen osa sosioekonomista ja kulttuurista kehitystä. Samalla osaamisen kasvava tarve edellyttää korkeakoulutukselta uudenlaisia ratkaisuja.

Korkeakoulutuksen laajempi saavutettavuus tarjoaa korkeakouluille mahdollisuuden hyödyntää yksilöiden erilaisia kokemuksia. Monimuotoisuuteen ja kasvaviin odotuksiin vastaaminen edellyttää merkittäviä muutoksia korkeakoulutuksessa. Tarvitaan opiskelijakeskeisempää lähestymistapaa oppimiseen ja opetukseen, joustavien opintopolkujen tukemista ja muodollisten opinto-ohjelmien ulkopuolella hankitun osaamisen tunnustamista. Myös korkeakoulujen tehtävät, koulutustarjonta ja yhteistyö monimuotoistuvat. Näihin sisältyvät kansainvälistymisen, digitaalisen oppimisen ja koulutuksen tarjonnan uusien muotojen lisääntyminen.² Laadunvarmistuksen rooli on keskeinen korkeakoulujärjestelmien ja korkeakoulujen vastatessa uusiin haasteisiin. Samaan aikaan on huolehdittava, että opiskelijoiden saavuttama osaaminen ja se, miten he kokevat korkeakoulutuksen, on keskeistä korkeakoulujen tavoitteissa.

Yksi ESG:n keskeisistä tavoitteista on edistää yhteistä ymmärrystä oppimisen ja opetuksen laadunvarmistuksesta yli rajojen ja kaikkien sidosryhmien kesken. ESG:llä on jatkossakin tärkeä rooli kansallisten ja korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien kehittämisessä eurooppalaisella korkeakoulutusalueella sekä rajat ylittävässä yhteistyössä. Laadunvarmistusprosessien, erityisesti ulkoisen laadunvarmistuksen avulla eurooppalaiset korkeakoulujärjestelmät voivat osoittaa laatunsa ja lisätä avoimuutta, mikä edistää keskinäisen luottamuksen rakentamista sekä tutkintojen, koulutusohjelmien ja muun koulutustarjonnan tunnustamista.

Korkeakoulut ja arviointitoimijat hyödyntävät ESG:tä ohjeistuksena korkeakoulutuksen sisäiseen ja ulkoiseen laadunvarmistukseen. Lisäksi EQAR hyödyntää ESG:tä pitäessään rekisteriä arviointitoimijoista, joiden toiminta on ESG:n mukaista.

Soveltamisala ja käsitteet

ESG koostuu joukosta korkeakoulutuksen sisäistä ja ulkoista laadunvarmistusta koskevia periaatteita ja suosituksia. Ne eivät ole laatustandardeja, eikä niissä määritetä, miten laadunvarmistusprosessit tulee panna täytäntöön, vaan niiden tarkoituksena on toimia ohjeina koulutuksen toteuttamisen laadun ja oppimisympäristöjen kannalta olennaisissa asioissa. ESG:tä tulee tarkastella laajemmassa kontekstissa, johon kuuluvat myös tutkintojen viitekehykset, ECTS-järjestelmä ja tutkintotodistusten liitteet, joilla myös edistetään korkeakoulutuksen avoimuutta ja keskinäistä luottamusta eurooppalaisella korkeakoulutusalueella.

---

² Euroopan komission tiedonanto: Avoin koulutus: innovatiivisia opetus- ja oppimismahdollisuuksia kaikille uuden teknologian ja avointen oppimisresurssien avulla, COM(2013) 654 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?qid=1389115469384&uri=CELEX:52013DC0654>.

ESG:n painopisteenä on oppimisen ja opetuksen laadunvarmistus korkeakoulutuksessa, ja sen piiriin kuuluvat myös oppimisympäristö ja keskeiset yhteydet tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan. Lisäksi korkeakouluilla on menettelytapoja ja prosesseja muiden toimintojensa, kuten tutkimuksen ja hallinnon laadun varmistamiseksi ja parantamiseksi.

ESG on sovellettavissa kaikkeen eurooppalaisella korkeakoulutusalueella tarjottavaan koulutukseen opiskelumuodosta ja -paikasta riippumatta. Siten ESG:tä voidaan soveltaa myös kansainvälisesti ja rajat ylittävään korkeakoulutukseen. **Tässä asiakirjassa käsitteellä *ohjelma* tarkoitetaan korkeakoulutusta sen laajimmassa merkityksessä,** jolloin siihen sisältyy myös sellainen korkeakoulutus, joka ei kuulu mihinkään viralliseen tutkintoon johtavaan ohjelmaan.

Korkeakoulutuksella on useita tavoitteita: opiskelijoiden kasvattaminen aktiiviseen kansalaisuuteen ja tulevaan uraan (esimerkiksi työllistymisen edistäminen), heidän henkilökohtaisen kehityksensä tukeminen, laajan syvällisen tietopohjan luominen sekä tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan kannustaminen³. Sidosryhmät saattavat pitää muita tavoitteita tärkeämpinä, ja heillä voi siten olla erilaisia näkemyksiä korkeakoulutuksen laadusta, mikä on otettava huomioon laadunvarmistuksessa. *Laatu*, vaikkakaan sitä ei ole helppo määritellä, on pääosin tulosta opettajien, opiskelijoiden ja korkeakoulun oppimisympäristön vuorovaikutuksesta. Laadunvarmistuksella tulee taata oppimisympäristö, jossa ohjelmien sisällöt sekä oppimiselle luodut mahdollisuudet ja sitä tukevat palvelut ovat tarkoituksenmukaisia.

Kaikella laadunvarmistustoiminnalla on kaksi keskeistä tavoitetta: *tilivelvollisuus* ja *kehittäminen*. Yhdessä nämä seikat luovat luottamusta korkeakoulujen toimintaan ja tulokseen. Hyvin toimiva laadunvarmistusjärjestelmä tuottaa tietoa korkeakoulun ja suuren yleisön vakuuttamiseksi korkeakoulun toiminnan laadusta (tilivelvollisuus) sekä ohjeita ja suosituksia, joiden avulla korkeakoulu voi parantaa toimintaansa (kehittäminen). Laadun varmistaminen ja kehittäminen ovat näin ollen kytköksissä toisiinsa. Niiden avulla voidaan edistää sellaista *laatukulttuuria*, jonka omaksuvat kaikki asianosaiset opiskelijoista ja akateemisesta henkilöstöstä korkeakoulun johtoon ja hallintoon.

Käsitteellä *laadunvarmistus* tarkoitetaan tässä asiakirjassa kaikkea jatkuvan parantamisen kehään kuuluvaa toimintaa (toisin sanoen varmistus- ja kehittämistoimia).

Jollei toisin mainita, *sidosryhmillä* tarkoitetaan tässä asiakirjassa kaikkia korkeakoulun toimijoita, mukaan lukien opiskelijat ja henkilökunta sekä ulkoisia sidosryhmiä, kuten työnantajia ja korkeakoulun ulkoisia kumppaneita.

Käsitteellä *korkeakoulu* voidaan sen laadunvarmistusta koskevasta lähestymistavasta riippuen tarkoittaa joko korkeakoulua kokonaisuudessaan tai jotakin sen toimijoista.

ESG: tavoitteet ja periaatteet

ESG:llä on seuraavat tavoitteet:

- **Ne ovat yhteinen viitekehys** oppimisen ja opetuksen laadunvarmistusjärjestelmille eurooppalaisella, kansallisella ja korkeakoulujen tasolla;
- **Niillä voidaan varmistaa ja kehittää** korkeakoulutuksen **laatua** eurooppalaisella korkeakoulutusalueella;

---

³ Viranomaisten korkeakoulutusta ja tutkimusta koskevasta vastuusta annettu Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus R(2007)6, http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/News/pub_res_EN.pdf.

- **Niillä edistetään keskinäistä luottamusta**, mikä edistää tunnustamista ja liikkuvuutta kansallisten rajojen sisällä ja niiden yli;
- **Ne tarjoavat tietoa laadunvarmistuksesta** eurooppalaisella korkeakoulutusalueella.

Nämä tavoitteet muodostavat viitekehysten, jonka puitteissa eri korkeakoulut, arviointitoimijat ja valtiot voivat käyttää ja panna täytäntöön ESG:tä eri tavoin. Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen maiden poliittiset järjestelmät, korkeakoulujärjestelmät, sosiokulttuuriset ja koulutukselliset perinteet, kielet, pyrkimykset ja odotukset ovat hyvin moninaisia. Tämän vuoksi yksi yksittäinen lähestymistapa korkeakoulutuksen laatuun ja laadunvarmistukseen ei ole tarkoituksenmukainen. Kaikkien ESG:n periaatteiden laaja hyväksyminen on edellytyksenä laadunvarmistusta koskevan yhteisymmärryksen luomiselle Euroopassa. Näistä syistä ESG:n periaatteiden ja suositusten on oltava melko yleisluonteisia, jotta varmistetaan niiden soveltuvuus kaikkiin korkeakoulutuksen muotoihin.

ESG toimii Euroopan tasolla arviointitoimijoiden ja niiden toiminnan arviointikriteereinä⁴. Tällä varmistetaan, että eurooppalaisen korkeakoulutusalueen arviointitoimijat noudattavat samoja periaatteita ja että niiden prosessit ja menettelyt sovitetaan vastaamaan paikallisten toimintaympäristöjen tavoitteita ja vaatimuksia.

ESG perustuu neljään eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistuksen periaatteeseen:

- Korkeakouluilla on päävastuu koulutuksensa laadusta ja sen varmistamisesta;
- Laadunvarmistuksessa otetaan huomioon korkeakoulujärjestelmien, korkeakoulujen, ohjelmien ja opiskelijoiden monimuotoisuus;
- Laadunvarmistuksella tuetaan laatukulttuurin kehittämistä;
- Laadunvarmistuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden, kaikkien muiden sidosryhmien ja yhteiskunnan tarpeet ja odotukset.

---

⁴ Eurooppalaiseen korkeakoulutuksen laadunvarmistusrekisteriin (EQAR) sisällyttämistä hakeville arviointitoimijoille tehdään ulkoinen arviointi, jossa ESG:n periaatteita ja suosituksia käytetään arviointikriteereinä. Myös eurooppalaisen korkeakoulutuksen arviointitoimijoiden yhdistyksen (ENQA) täysjäseneksi pääsyn edellytyksenä on ESG:n periaatteiden ja suositusten noudattaminen.

II. Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella

Laadunvarmistuksen periaatteet on jaettu kolmeen osaan:

- Sisäinen laadunvarmistus
- Ulkoinen laadunvarmistus
- Arviointitoimijat.

On kuitenkin pidettävä mielessä, että nämä kolme osaa ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa ja muodostavat eurooppalaisen laadunvarmistuksen viitekehysten perustan. Ulkoinen laadunvarmistus osassa 2 viittaa osan 1 korkeakouluille suunnattuihin periaatteisiin varmistaen siten, että korkeakoulujen laadunvarmistustoiminta otetaan huomioon ulkoisessa laadunvarmistuksessa. Osassa 3 viitataan vastaavasti osaan 2. Siten nämä kolme osaa toimivat toisiaan täydentäen korkeakoulujen ja arviointitoimijoiden toiminnassa sekä edistävät tietoisuutta siitä, että viitekehyksessä on mukana myös muita sidosryhmiä. Kaikkia kolmea osaa olisi siten luettava kokonaisuutena.

Periaatteissa esitetään sovitut ja hyväksytyt laadunvarmistuksen käytännöt eurooppalaisella korkeakoulutusalueella, minkä vuoksi asianosaisten olisi otettava ne huomioon ja noudatettava niitä aina korkeakoulutusta tarjotessaan. Luettelo laadunvarmistuksen periaatteista on koottu liitteeseen, josta ne ovat helposti löydettävissä.

Suosituksissa selitetään, miksi periaatteet ovat tärkeitä ja kuvataan, miten niitä voidaan panna täytäntöön. Suosituksissa esitetään käsiteltävään aiheeseen liittyviä hyviä käytäntöjä laadunvarmistuksessa toimivien harkittaviksi. Toimeenpano vaihtelee toimintaympäristöstä riippuen.

Osa 1: Sisäisen laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset

1.1 Laadunvarmistuspolitiikka

Periaate:

Korkeakouluilla tulee olla laadunvarmistuspolitiikka, joka on julkinen ja osa niiden strategista johtamista. Sisäisten sidosryhmien tulee kehittää ja toimeenpanna tätä politiikkaa asianmukaisia rakenteita ja menettelyjä hyödyntäen sekä ulkoisia sidosryhmiä osallistaen.

Suosituks:

Politiikat ja menettelytavat ovat jatkuvan parantamisen kehän muodostavan ja korkeakoulun tilivelvollisuutta tukevan johdonmukaisen ja yhtenäisen laadunvarmistusjärjestelmän perusta. Järjestelmä edistää sellaista laatukulttuuria, jossa kaikki sisäiset sidosryhmät ottavat vastuuta laadusta ja osallistuvat laadunvarmistukseen kaikilla korkeakoulun tasoilla. Tämän tukemiseksi laadunvarmistuspolitiikka on virallinen ja se on julkisesti saatavilla.

Laadunvarmistuspolitiikat ovat vaikuttavimpia silloin, kun niissä otetaan huomioon tutkimuksen sekä oppimisen ja opetuksen välinen suhde, korkeakoulun kansallinen ja sisäinen toimintaympäristö sekä korkeakoulun strategia. Tällainen politiikka tukee

- laadunvarmistusjärjestelmän organisointia
- laitoksia, kouluja, tiedekuntia ja muita organisaatioyksiköitä, korkeakoulun johtoa sekä yksittäisiä henkilökunnan jäseniä ja opiskelijoita laadunvarmistukseen liittyvien vastuidensa täyttämässä
- akateemista integriteettiä ja vapautta sekä edistää vilpin ja tieteellisen vilpin valvontaa
- opiskelijoihin tai henkilökuntaan kohdistuvan suvaitsemattomuuden ja syrjinnän ehkäisyä
- ulkoisten sidosryhmien osallistumista laadunvarmistukseen.

Laadunvarmistuspolitiikka toimeenpannaan erilaisilla sisäisen laadunvarmistuksen menettelyillä, jotka mahdollistavat osallistumisen kaikilla korkeakoulun tasoilla. Poliitiikan toimeenpanon, seurannan ja tarkistamisen menettelytavat ovat korkeakoulun päätettävissä.

Laadunvarmistuspolitiikka kattaa myös ne korkeakoulujen toiminnot, joiden toteuttaminen on siirretty alihankkijoille tai muille osapuolille.

1.2 Ohjelmien suunnittelu ja hyväksyminen

Periaate:

Korkeakouluilla tulee olla menettelyt ohjelmien suunnittelulle ja hyväksymiselle. Ohjelmat tulee suunnitella siten, että ne täyttävät niille asetetut tavoitteet, mukaan lukien oppimistavoitteet. Ohjelman tuloksena saatava tutkinto tulee olla selkeästi määritelty ja viestitty, ja se tulee sijoittaa oikealle tasolle kansallisessa ja täten myös eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksessä.

Suosituksset:

Koulutusohjelmat ovat korkeakoulujen opetustehtävän keskiössä. Ne tarjoavat opiskelijoille sekä akateemista tietoa että taitoja, mukaan lukien siirrettävät taidot, joilla voi olla vaikutusta opiskelijoiden henkilökohtaiseen kehittymiseen ja joita voi hyödyntää tulevalla uralla.

Ohjelmat

- suunnitellaan siten, että niiden kokonaistavoitteet ovat korkeakoulun strategian mukaisia ja niillä on selkeästi määritellyt oppimistavoitteet
- suunnitellaan siten, että opiskelijat ja muut sidosryhmät osallistuvat suunnitteluun
- hyödyntävät ulkoista asiantuntemusta ja ulkoisia vertailukohteita
- heijastavat Euroopan neuvoston neljää korkeakoulutukselle esittämää tavoitetta (vrt. Soveltamisala ja käsitteet)
- suunnitellaan siten, että ne mahdollistavat opintojen sujuvan etenemisen
- määrittelevät opiskelijoilta odotettavan työmäärän esimerkiksi ECTS-järjestelmää käyttäen
- sisältävät tarkoituksenmukaisia ja hyvin suunniteltuja harjoittelumahdollisuuksia⁵
- hyväksytään korkeakoulun virallisessa menettelyssä.

1.3 Opiskelijakeskeinen oppiminen, opetus ja arviointi

Periaate:

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että ohjelmat toteutetaan tavalla, joka kannustaa opiskelijoita ottamaan aktiivisen roolin oppimisprosessissa ja että tämä lähestymistapa otetaan huomioon opiskelijoiden arvioinnissa.

Suosituksset:

Opiskelijakeskeisellä oppimisella ja opetuksella on tärkeä rooli opiskelijoiden motivaation, itsereflektion ja oppimisprosessiin sitoutumisen edistämisessä. Tämä edellyttää perusteellista harkintaa koulutusohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa sekä tulosten arvioinnissa.

Opiskelijakeskeisen oppimisen ja opetuksen toteutuksessa

- kunnioitetaan opiskelijoiden ja heidän tarpeidensa moninaisuutta sekä huolehditaan niistä, mikä mahdollistaa joustavat opintopolut
- otetaan huomioon ja käytetään tarvittaessa erilaisia toteutusmuotoja
- käytetään joustavasti monipuolisia pedagogisia menetelmiä
- toteutuksen muotoja ja pedagogisia menetelmiä arvioidaan ja mukautetaan säännöllisesti
- edistetään oppijan autonomiaa varmistaen samalla, että opettajan antama ohjaus ja tuki ovat riittävät
- edistetään oppijan ja opettajan keskinäistä kunnioitusta
- on käytössä asianmukaiset menettelyt opiskelijoiden valitusten käsittelemiseksi.

Oppimisen arviointi on tärkeää opiskelijoiden etenemisen ja tulevien työurien kannalta, minkä vuoksi sen laadunvarmistusmenettelyissä otetaan huomioon seuraavat seikat:

---

⁵ Harjoittelumahdollisuuksilla tarkoitetaan esimerkiksi harjoittelupaikkoja, työharjoittelua ja muita ohjelman jakoja, joita ei toteuteta korkeakoulussa mutta joiden aikana opiskelijat voivat saada kokemusta opintoihinsa liittyvältä alalta.

- Oppimisen arvioijat tuntevat olemassaolevat arviointimenetelmät ja saavat tukea omien tämän osa-alueen taitojensa kehittämisessä
- Arvioinnin kriteerit ja menetelmät sekä arviointiperusteet julkaistaan etukäteen
- Arviointi antaa opiskelijoille mahdollisuuden osoittaa, missä määrin he ovat saavuttaneet oppimistavoitteet; opiskelijoille annetaan palautetta, johon tarvittaessa kytkeytyy oppimisprosessiin liittyvää neuvontaa
- Arviointiin osallistuu mahdollisuuksien mukaan enemmän kuin yksi arvioija
- Arviointia koskeissa säännöksissä otetaan huomioon lieventävät asianhaarat
- Arviointi on johdonmukaista, sitä sovelletaan oikeudenmukaisesti kaikkiin opiskelijoihin, ja se toteutetaan ilmoitettujen menettelyjen mukaisesti
- Opiskelijoiden käytettävissä on virallinen valitusmenettely.

1.4 Opiskelijavalinta, opintojen eteneminen, opintojen tunnustaminen ja todistusten myöntäminen

Periaate:

Korkeakoulujen tulee soveltaa johdonmukaisesti ennalta määriteltyjä ja julkaistuja säännöksiä ja määräyksiä, jotka kattavat kaikki opiskelijan "opintopolun" vaiheet, kuten opiskelupaikan myöntämisen, opintojen etenemisen, opintojen tunnustamisen ja todistuksen myöntämisen.

Suosituks:

Opiskelijoille tarjotaan sellaiset olosuhteet ja tuki, jotka ovat tarpeellisia opinnoissa etenemiseen. Tämä on yksittäisten opiskelijoiden, ohjelmien, korkeakoulujen ja korkeakoulujärjestelmien etujen mukaista. Lisäksi on välttämätöntä, että korkeakoululla on tarkoituksenmukaiset menettelyt opiskelupaikan myöntämiseen, opintojen tunnustamiseen ja valmistumiseen liittyen varsinkin, jos opiskelijat liikkuvat korkeakoulujärjestelmien sisällä ja niiden välillä.

On tärkeää, että opiskelijavalintaa koskevia periaatteita, menettelyjä ja perusteita sovelletaan johdonmukaisesti ja avoimesti. Opiskelijat perehdytetään korkeakouluun ja ohjelmaan.

Korkeakouluilla täytyy olla menettelyt ja välineet opintojen etenemistä koskevan tiedon keräämiseksi, seuraamiseksi ja tiedon perusteella toimimiseksi.

Korkeakoulututkintojen, opintojaksojen ja aiemmin hankitun osaamisen (mukaan lukien epävirallinen ja arkioppiminen) oikeudenmukainen tunnustaminen on keskeistä opintojen etenemisen varmistamisessa, minkä lisäksi se edistää liikkuvuutta. Tarkoituksenmukaisten tunnustamismenettelyjen perustana on

- se, että korkeakoulun tunnustamiskäytäntö on tutkintojen tunnustamista koskevan Lissabonin yleissopimuksen periaatteiden mukainen
- valtakunnallisesti yhdenmukaiseen tunnustamiseen pyrkivä yhteistyö muiden korkeakoulujen, arviointitoimijoiden ja kansallisen ENIC/NARIC-keskuksen kanssa.

Valmistuminen on opiskelijoille opintojen huipennus. Opiskelijoiden tulee saada kirjallinen dokumentaatio, jossa kuvataan saavutettu tutkinto, mukaan lukien saavutetut oppimistulokset sekä suoritettujen opintojen toimintaympäristö, taso, sisältö ja asema.

1.5 Opetushenkilöstö

Periaate:

Korkeakoulujen tulee varmistaa opettajiensa pätevyys. Korkeakouluilla tulee olla käytössään oikeudenmukaiset ja läpinäkyvät menettelyt henkilöstön rekrytoimiseen ja kehittämiseen.

Suosituks:

Opettajalla on keskeinen rooli korkealaatuisen opiskelukokemuksen luomisessa ja tiedon, kompetenssien ja taitojen omaksumisen mahdollistamisessa. Opiskelijoiden yhä heterogeenisempi joukko sekä oppimistavoitteiden ja -tulosten merkityksen kasvu edellyttävät opiskelijakeskeistä oppimista ja opetusta. Myös opettajan rooli on siten muuttumassa (vrt. periaate 1.3).

Korkeakouluilla on päävastuu henkilökuntansa laadusta ja sellaisen tukea tarjoavan ympäristön luomisesta, jossa henkilökunta kykenee tekemään työnsä tehokkaasti. Tällaisessa ympäristössä

- on luotu ja noudatetaan selkeitä, läpinäkyviä ja oikeudenmukaisia henkilökunnan rekrytointimenettelyjä ja arvostetaan opettamisen merkitystä luomalla sille suotuisat edellytykset
- edistetään opetushenkilöstön ammatillista kehittymistä ja tarjotaan mahdollisuuksia siihen
- kannustetaan tieteelliseen toimintaan koulutuksen ja tutkimuksen välisen yhteyden vahvistamiseksi
- kannustetaan innovatiivisten opetusmenetelmien ja uusien teknologioiden käyttämiseen.

1.6 Palvelut ja opiskelijoiden tuki

Periaate:

Korkeakouluilla tulee olla riittävä rahoitus opetustoiminnalle ja oppimisen edellytysten varmistamiseksi. Korkeakoulujen tulee varmistaa, että opiskelijoille tarjotaan riittävät ja helposti saatavilla olevat palvelut ja tuki.

Suosituks:

Korkeakouluilla on resurssit ja palvelut opiskelijoiden oppimisen tukemiseksi. Resurssit ja palvelut kattavat fyysiset resurssit, kuten kirjastot, opiskelutilat ja tietotekniset infrastruktuurit sekä henkilökohtaisen tason tuen, kuten tutorit, opinto-ohjaajat ja muut neuvontapalvelut. Tukipalvelujen rooli on erityisen tärkeä opiskelijoiden liikkuvuuden edistämisessä korkeakoulujärjestelmien sisällä ja niiden välillä.

Monimuotoisen opiskelijajoukon (kuten aikuisopiskelijoiden, osa-aikaisten, työssäkäyvien, kansainvälisten sekä vammaisten opiskelijoiden) tarpeet ja opiskelijakeskeiseen oppimiseen ja joustaviin oppimis- ja opetustapoihin siirtyminen otetaan huomioon palvelujen ja opiskelijoiden tuen kohdentamisessa, suunnittelemisessa ja tarjoamisessa.

Tukitoiminnot ja oppimisympäristöt voidaan järjestää monin tavoin korkeakoulun toimintaympäristöstä riippuen. Sisäisellä laadunvarmistuksella kuitenkin taataan, että ne ovat tarkoituksenmukaisia ja saatavilla ja että opiskelijat saavat tietoa heille tarjolla olevista palveluista.

Tuki- ja hallintohenkilöstöllä on keskeinen rooli tukipalvelujen toteuttamisessa, minkä vuoksi henkilöstön on oltava pätevää ja sillä on oltava mahdollisuuksia kehittää ammattitaitoaan.

1.7 Tiedonhallinta

Periaate:

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että ne keräävät, analysoivat ja käyttävät tarkoituksenmukaista tietoa ohjelmiensa ja muiden toimintojensa tehokkaaseen hallintaan.

Suosituks:

Luotettava tieto on ratkaisevassa asemassa tietoon perustuvassa päätöksenteossa ja siinä, että tiedetään, mikä toimii hyvin ja mihin tulee kiinnittää huomiota. Tehokkaat menettelyt koulutusohjelmia ja muita toimintoja koskevan tiedon keräämiseksi ja analysoimiseksi ovat osa sisäistä laadunvarmistusta.

Kerättävä tieto riippuu jossain määrin korkeakoulun tyypistä ja tavoitteista. Kerättävä tieto voi olla esimerkiksi seuraavanlaista:

- Keskeiset tulosindikaattorit
- Opiskelijajoukon profiili
- Opintojen eteneminen sekä valmistuneiden ja keskeyttäneiden opiskelijoiden määrä
- Opiskelijoiden tyytyväisyys ohjelmiinsa
- Saatavilla olevat palvelut ja opiskelijoille tarjottava tuki
- Valmistuneiden urapolut.

Tiedonkeruuseen voidaan käyttää useita menetelmiä. On tärkeää, että opiskelijat ja henkilökunta osallistuvat tiedon tuottamiseen ja analysoimiseen sekä jatkotoimien suunnitteluun.

1.8 Julkinen informaatio

Periaate:

Korkeakoulujen tulee julkaista selkeää, paikkansapitävää, objektiivista, ajantasaista ja helposti saatavilla olevaa tietoa toiminnastaan ja ohjelmistaan.

Suosituks:

Korkeakoulujen toimintaa koskeva tieto on hyödyllistä tuleville ja nykyisille opiskelijoille, valmistuneille, muille sidosryhmille ja suurelle yleisölle.

Siksi korkeakoulut tuottavat tietoa toiminnastaan. Tietoa tuotetaan myös korkeakoulun tarjoamista ohjelmista, niiden valintaperusteista, oppimistavoitteista, läpäisyasteista ja tutkinnoista, joihin ne johtavat, niissä sovellettavista opetus-, oppimis- ja arviointimenetelmistä, saatavilla olevista opiskelumahdollisuuksista sekä valmistuneiden työllistymisestä.

1.9 Ohjelmien jatkuva seuranta ja säännöllinen arviointi

Periaate:

Korkeakoulujen tulee seurata ja säännöllisesti arvioida ohjelmiaan varmistaakseen, että niille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että ne vastaavat opiskelijoiden ja yhteiskunnan tarpeita. Näiden arviointien tulee johtaa ohjelmien jatkuvaan parantamiseen. Kaikista arviointien perusteella suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä tulee tiedottaa kaikkia, joita asia koskee.

Suosituks:

Koulutusohjelmien säännöllisellä seurannalla, arvioinnilla ja uudistamisella pyritään varmistamaan tarjottavan koulutuksen tarkoituksenmukaisuus sekä luomaan opiskelijoille heitä tukeva ja tehokas oppimisympäristö.

Tässä yhteydessä arvioidaan seuraavia seikkoja:

- Ohjelman sisältö kyseisen tieteenalan viimeisimmän tutkimuksen valossa, millä varmistetaan ohjelman ajantasaisuus
- Yhteiskunnan muuttuvat tarpeet
- Opiskelijoiden työmäärä, opintojen eteneminen ja opiskelijoiden valmistuminen
- Opiskelijoiden arviointimenetelmien tarkoituksenmukaisuus
- Opiskelijoiden odotukset, tarpeet ja tyytyväisyys ohjelman osalta
- Oppimisympäristö ja tukipalvelut sekä niiden tarkoituksenmukaisuus ohjelman kannalta.

Ohjelmia arvioidaan ja uudistetaan säännöllisesti. Opiskelijat ja muut sidosryhmät osallistuvat tähän työhön. Kerätty tieto analysoidaan, ja ohjelmaa tarkistetaan tiedon perusteella sen ajantasaisuuden varmistamiseksi. Uudistetut kuvaukset ja vaatimukset julkaistaan.

1.10 Säännöllinen ulkoinen laadunvarmistus

Periaate:

Korkeakoulujen tulee osallistua säännöllisesti ESG:n mukaisesti toteutettavaan ulkoiseen laadunvarmistukseen.

Suosituks:

Ulkoisella laadunvarmistuksella sen eri muodoissa voidaan varmentaa korkeakoulujen sisäisen laadunvarmistuksen vaikuttavuus, käynnistää parannustoimia ja tarjota korkeakouluille uusia näkökulmia. Sillä saadaan myös tietoa korkeakoulun ja suuren yleisön vakuuttamiseksi korkeakoulun toiminnan laadusta.

Korkeakoulut osallistuvat säännöllisesti ulkoiseen laadunvarmistukseen, jossa otetaan huomioon niiden toimintaympäristön lainsäädännön vaatimukset niiltä osin kuin on tarpeellista. Siten ulkoinen laadunvarmistus voi toteutua lainsäädännöstä riippuen eri muodoissa ja keskittyä eri tasoille korkeakoulun rakenteessa (kuten ohjelmiin, tiedekuntiin tai koko korkeakouluun).

Laadunvarmistus on jatkuva prosessi, joka ei pääty ulkoiseen palautteeseen tai raporttiin tai sen seurantatoimiin korkeakoulussa. Siksi korkeakoulut varmistavat, että edellisen ulkoisen arvioinnin jälkeen saavutettu edistys otetaan huomioon valmistauduttaessa seuraavaan.

Osa 2: Ulkoisen laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset

2.1 Sisäisen laadunvarmistuksen huomioonottaminen

Periaate:

Ulkoisessa laadunvarmistuksessa tulee tarkastella ESG:n osassa 1 kuvattujen sisäisten laadunvarmistusmenettelyjen vaikuttavuutta.

Suositukset:

Korkeakoulutuksen laadunvarmistus perustuu korkeakoulujen vastuuseen ohjelmiensa ja muun koulutustarjontansa laadusta. Tämän vuoksi on tärkeää, että ulkoisessa laadunvarmistuksessa tunnustetaan korkeakoulujen vastuu laadunvarmistuksesta ja tuetaan sitä. Sisäisen ja ulkoisen laadunvarmistuksen välisen yhteyden varmistamiseksi ulkoisessa laadunvarmistuksessa otetaan huomioon osan 1 periaatteet. Niitä voidaan käsitellä eri tavoin sen mukaan ulkoisen laadunvarmistuksen mallista riippuen.

2.2 Tarkoituksenmukaisten menetelmien suunnittelu

Periaate:

Ulkoisen laadunvarmistus tulee määritellä ja suunnitella siten, että varmistetaan erityisesti sen tarkoituksenmukaisuus sille asetettujen tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi. Samalla otetaan huomioon asiaan liittyvät säännökset. Sidosryhmien tulee olla mukana ulkoisen laadunvarmistuksen suunnittelussa ja jatkuvassa parantamisessa.

Suositukset:

Vaikuttavuuden ja objektiivisuuden varmistamiseksi on välttämätöntä, että laadunvarmistuksella on selkeät tavoitteet, jotka sidosryhmät ovat hyväksyneet.

Menettelyjen tavoitteissa, päämäärissä ja toimeenpanossa

- otetaan huomioon niistä korkeakouluille koitua työmäärä ja kustannukset
- huomioidaan tarve tukea korkeakouluja laadun kehittämisessä
- annetaan korkeakouluille mahdollisuus osoittaa tämä kehitys
- lopputuloksena on selkeää tietoa tuloksista ja jatkotoimista.

Ulkoisen laadunvarmistuksen järjestelmä voi toimia joustavammalla tavalla, mikäli korkeakoulut pystyvät osoittamaan oman sisäisen laadunvarmistuksensa vaikuttavuuden.

2.3. Toimeenpanon menettelyt

Periaate:

Ulkoisen laadunvarmistuksen menettelyjen tulee olla luotettavia, hyödyllisiä, ennalta määriteltyjä, johdonmukaisesti toimeenpantuja ja julkisesti saatavilla. Ne koostuvat

- itsearvioinnista tai vastaavasta menettelystä
- ulkoisesta arvioinnista, johon yleensä kuuluu vierailu korkeakouluun
- ulkoisen arvioinnin lopputuloksena olevasta raportista
- johdonmukaisista jatkotoimista.

Suositukset:

Ulkoisen laadunvarmistuksen hyväksyttävyyden ja vaikuttavuuden varmistetaan sen ammattimaisella, johdonmukaisella ja läpinäkyvällä toteuttamisella.

Ulkoisen laadunvarmistuksen mallista riippuen sen pohjana toimii joko korkeakoulun itsearviointi tai muu korkeakoulun keräämä materiaali aineistoa tukevine näyttöineen. Kirjallista aineistoa täydennetään yleensä korkeakouluun tehtävän vierailun yhteydessä toteutettavilla sidosryhmien haastatteluilla. Arvioinnin tulokset esitetään raportissa (vrt. periaate 2.5), jonka laatii ulkopuolisten asiantuntijoiden ryhmä (vrt. periaate 2.4).

Ulkoisen laadunvarmistus ei pääty asiantuntijoiden raporttiin. Korkeakoulu saa raportissa selkeitä toimenpide-ehdotuksia. Arviointitoimijoilla on johdonmukainen seurantamenettely korkeakoulun toteuttamien toimenpiteiden tarkastelemiseksi. Seurantamenettelyn luonne riippuu ulkoisen laadunvarmistuksen mallista.

2.4 Vertaisarvioitsijat

Periaate:

Ulkopuolisista asiantuntijoista koostuvat arviointiryhmät toteuttavat ulkoista laadunvarmistusta. Ryhmiin kuuluu yksi tai useampi opiskelijajäsen.

Suositukset:

Ulkoisen laadunvarmistuksen keskiössä on vertaisarvioitsijoiden laaja asiantuntemus. He osallistuvat arviointitoimijoiden työhön tuomalla siihen erilaisia korkeakoulujen, tutkijoiden ja opettajien sekä opiskelijoiden ja työnantajien/ammattinharjoittajien näkemyksiä.

Asiantuntijoiden työn arvon ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi

- heidät valitaan huolellisesti
- heillä on asianmukaiset taidot ja he ovat päteviä suorittamaan tehtävänsä
- heitä tuetaan asianmukaisella koulutuksella ja/tai perehdytyksellä.

Arviointitoimija varmistaa asiantuntijoiden riippumattomuuden käyttämällä eturistiriidat ehkäisevää menettelyä.

Kansainvälisten asiantuntijoiden osallistuminen ulkoiseen laadunvarmistukseen esimerkiksi vertaispaneelien jäseninä on toivottavaa, sillä se lisää uuden ulottuvuuden menettelyjen kehittämiseen ja toimeenpanoon.

2.5 Tuloksia koskevat kriteerit

Periaate:

Ulkoisen laadunvarmistuksen seurauksena syntyvien tulosten tai arvioiden tulee perustua selkeisiin ja julkisiin kriteereihin, joita sovelletaan johdonmukaisesti riippumatta siitä, johtaako menettely muodolliseen päätökseen.

Suosituks:

Ulkoisella laadunvarmistuksella ja erityisesti sen tuloksilla on merkittävä vaikutus arvioitaviin korkeakouluihin ja ohjelmiin.

Oikeudenmukaisuuden ja luotettavuuden vuoksi ulkoisen laadunvarmistuksen lopputulokset perustuvat näyttöön sekä ennalta määriteltyihin ja julkisiin kriteereihin, joita sovelletaan johdonmukaisesti. Ulkoisen laadunvarmistuksen mallista riippuen lopputulokset vaihtelevat ja voivat olla esimerkiksi suosituksia, arvioita tai muodollisia päätöksiä.

2.6 Raportointi

Periaate:

Asiantuntijoiden laatimat raportit tulee julkaista kokonaisuudessaan. Raporttien tulee olla selkeästi kirjoitettuja ja akateemisen yhteisön, ulkoisten kumppaneiden sekä muiden kiinnostuneiden saatavilla. Mikäli arviointitoimija tekee raportin perusteella muodollisen päätöksen, päätös tulee julkaista raportin yhteydessä.

Suosituks:

Asiantuntijoiden laatima raportti toimii pohjana korkeakoulun ulkoisen arvioinnin jatkotoimenpiteille. Lisäksi raportti tarjoaa tietoa korkeakoulun toiminnasta yhteiskunnalle. Jotta raporttia voidaan käyttää jatkotoimenpiteiden pohjana, sen rakenteen ja kieliasun on oltava selkeä ja ytimekäs ja sen on sisällettävä

- toimintaympäristön kuvaus (jotta hahmotetaan korkeakoulu omassa erityisessä kontekstissaan)
- kuvaus menettelystä ja siihen osallistuneista asiantuntijoista
- näyttö, analyysi ja tulokset
- johtopäätökset
- esimerkkejä korkeakoulun hyvistä käytännöistä
- suosituksia jatkotoimenpiteiksi.

Tiivistelmäraportin laatimisesta voi olla hyötyä.

Raportin sisältämien tietojen paikkansapitävyys paranee, jos korkeakoululle annetaan mahdollisuus osoittaa raportissa olevat asiavirheet ennen sen viimeistelemistä.

2.7 Huomautukset ja valitukset

Periaate:

Huomautus- ja valitusmenettelyt tulee määritellä selkeästi osana ulkoisia laadunvarmistusmenettelyjä. Korkeakouluja tulee viestiä näistä menettelyistä.

Suosituks:

Korkeakoulujen oikeuksien turvaamiseksi ja oikeudenmukaisen päätöksenteon varmistamiseksi ulkoinen laadunvarmistus toteutetaan avoimesti ja vastuullisesti. Tästä huolimatta menettelyyn tai muodollisiin lopputuloksiin voi liittyä väärinkäsityksiä tai tyytymättömyyttä.

Korkeakouluilla on mahdollisuus ilmaista huolensa arviointitoimijan toimintaa koskien. Arviointitoimijoiden täytyy käsitellä tällaiset ongelmat ammattimaisesti ja selkeästi määritellyllä ja johdonmukaisesti sovellettavalla menettelyllä.

Huomautusmenettelyn avulla korkeakoulu voi ilmaista tyytymättömyytensä arviointiprosessin toteuttamiseen tai sen toteuttajiin.

Valitusmenettelyssä korkeakoulu voi kyseenalaistaa arviointiprosessin formaalin lopputuloksen, mikäli se pystyy osoittamaan, että tulos ei perustu luotettavaan näyttöön, kriteerejä ei ole sovellettu oikein tai prosessia ei ole toteutettu johdonmukaisesti.

Osa 3: Arviointitoimijoita koskevat periaatteet ja suositukset

3.1 Laadunvarmistuksen toimet, politiikka ja menettelyt

Periaate:

Arviointitoimijoiden tulee säännöllisesti harjoittaa ESG:n (osa 2) mukaista ulkoista laadunvarmistustoimintaa. Toimijoilla tulee olla selkeät ja läpinäkyvät tavoitteet ja päämäärät osana julkisesti saatavilla olevaa toiminta-ajatustaan. Tavoitteiden ja päämäärien tulee siirtyä organisaation käytännön toimintaan. Arviointitoimijoiden tulee varmistaa, että sidosryhmät osallistuvat niiden toimintaan.

Suosituks:

Ulkoisen laadunvarmistuksen mielekkyyden varmistamiseksi on tärkeää, että korkeakoulut ja suuri yleisö luottavat arviointitoimijoihin.

Sen vuoksi laadunvarmistuksen tavoitteet ja päämäärät kuvataan ja julkaistaan. Samalla kuvataan arviointitoimijoiden ja niiden sidosryhmien, erityisesti korkeakoulujen välisen vuorovaikutuksen luonne ja arviointitoimijan tehtäväkentän laajuus. Arviointitoimijan asiantuntemusta voidaan lisätä ottamalla sen elimiin mukaan kansainvälisiä jäseniä.

Arviointitoimijoiden toteuttamilla erilaisilla ulkoisen laadunvarmistuksen malleilla on erilaisia tavoitteita. Esimerkkejä erilaisista toteutustavoista ovat muun muassa arviointi, auditointi, akkreditointi ja muut vastaavat ohjelman tai korkeakoulun tasoiset toimet. Mikäli arviointitoimijoilla on myös muuta toimintaa, ulkoisen laadunvarmistuksen ja muun toiminnan välisen rajan on oltava selkeä.

3.2 Virallinen asema

Periaate:

Arviointitoimijoilla tulee olla vahvistettu oikeusperusta, ja niiden tulee olla toimivaltaisten viranomaisten virallisesti tunnustamia arviointitoimijoita.

Suosituks:

Korkeakouluilla on oltava varmuus siitä, että ulkoisen laadunvarmistuksen tulokset hyväksytään korkeakoulujärjestelmän, valtion, sidosryhmien ja suuren yleisön taholta. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli ulkoista laadunvarmistusta toteutetaan sääntelyyn liittyvistä syistä.

3.3 Riippumattomuus

Periaate:

Arviointitoimijoiden tulee olla riippumattomia, ja niiden tulee toimia itsenäisesti. Arviointitoimijoilla tulee olla täysi vastuu toiminnastaan ja sen tuloksista ilman kolmansien osapuolten vaikutusmahdollisuutta.

Suosituks:

Autonomiset korkeakoulut tarvitsevat kumppaneikseen riippumattomia arviointitoimijoita.

Seuraavat seikat ovat tärkeitä arviointitoimijan riippumattomuuden arvioinnissa:

- Organisatorinen riippumattomuus: osoitetaan virallisella dokumentaatiolla (kuten valtionhallinnon asiakirjat tai organisaatiota koskeva laki tai asetus), jossa vahvistetaan arviointitoimijan toiminnan riippumattomuus kolmansista osapuolista, kuten korkeakouluista, hallituksista ja muista sidosryhmäorganisaatioista;
- Toiminnallinen riippumattomuus: arviointitoimijan menettelyjen ja menetelmien määrittely ja toimeenpano sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden nimittäminen on riippumatonta kolmansista osapuolista, kuten korkeakouluista, hallituksista ja muista sidosryhmistä;
- Muodollisten tulosten puolueettomuus: vaikka laadunvarmistusmenettelyihin osallistuu asianomaisiin sidosryhmiin kuuluvia asiantuntijoita (ml. opiskelijat), menettelyjen lopulliset tulokset ovat arviointitoimijan vastuulla.

Kaikkia arviointitoimijan ulkoisiin laadunvarmistustoimiin (esimerkiksi asiantuntijana) osallistuvia henkilöitä informoidaan, että he ovat arviointitoimijalle töitä tehdessään riippumattomia asiantuntijoita, eivätkä edusta omia taustayhteisöjään, vaikka olisivat näiden ehdottamia. Riippumattomuus on tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikki menettelyt ja päätökset perustuvat ainoastaan asiantuntemukseen.

3.4 Temaattiset analyysit

Periaate:

Arviointitoimijoiden tulee julkaista säännöllisesti raportteja, joissa ne kuvaavat ja analysoivat toteuttamiensa arviointien tuloksia.

Suosituks:

Arviointitoimijoille kerääntyä toiminnassaan ohjelmia ja korkeakouluja koskevaa informaatiota, joka voisi olla hyödyllistä yksittäistä prosessia laajemmassa mittakaavassa ja jota voisi hyödyntää koko korkeakoulujärjestelmää koskevissa jäsenneyissä analyyseissä. Tällaiset analyysit voisivat edistää laadunvarmistuksen menettelytapojen ja prosessien arvioimista ja parantamista korkeakouluissa, kansallisessa tasolla ja kansainvälisesti.

Tällaisen informaation perusteellisessa ja tarkassa analyysissä saadaan tietoa kehityksestä, kehityssuunnista sekä niistä osa-alueista, joissa on hyviä käytäntöjä tai jatkuvia haasteita.

3.5 Resurssit

Periaate:

Arviointitoimijoilla tulee olla riittävät ja asianmukaiset henkilöstöresurssit ja taloudelliset resurssit tehtävänsä toteuttamiseen.

Suosituks:

Arviointitoimijoiden riittävä ja asianmukainen rahoitus on yleisen edun mukaista, kun otetaan huomioon korkeakoulutuksen merkittävä vaikutus yhteiskuntien ja yksilöiden kehittymiseen. Resurssiensa avulla arviointitoimijat voivat järjestää ja toteuttaa ulkoisen laadunvarmistustoimintansa tehokkaasti ja vaikuttavasti. Lisäksi resurssit mahdollistavat arviointitoimijoiden toiminnan parantamisen, käytäntöjen tarkastelemisen ja toiminnasta tiedottamisen suurelle yleisölle.

3.6 Sisäinen laadunvarmistus ja ammattimainen toiminta

Periaate:

Arviointitoimijoilla tulee olla sisäiset laadunvarmistuksen menettelyt toimintansa laadun määrittelemiseksi, varmistamiseksi ja parantamiseksi sekä integriteettinsä takaamiseksi.

Suosituks:

Arviointitoimijoiden tulee olla vastuussa sidosryhmilleen. Siksi korkeat ammatilliset standardit ja integriteetti ovat välttämättömiä niiden toiminnassa. Toiminnan arviointi ja parantaminen on jatkuvaa, millä varmistetaan paras mahdollinen korkeakoulujen ja yhteiskunnan palveleminen.

Arviointitoimijoilla on sisäisen laadunvarmistuksen politiikka, joka on saatavilla niiden verkkosivuilla. Tämä politiikka

- varmistaa, että kaikki arviointitoimijan toimintaan osallistuvat henkilöt ovat päteviä ja toimivat ammattimaisesti ja eettisesti;
- sisältää sisäiset ja ulkoiset palautemekanismit, jotka johtavat jatkuvaan parantamiseen organisaation sisällä;
- ehkäisee kaikenlaista suvaitsemattomuutta ja syrjintää;
- määrittelee tarkoituksenmukaisen viestinnän asiaan kuuluvien viranomaisten kanssa;
- varmistaa, että alihankkijoiden toiminta ja niiden tuottamat materiaalit ovat ESG:n mukaisia, mikäli arviointitoimijan laadunvarmistustoimet tai jokin niiden osa-alue toteutetaan alihankintana;
- sallii arviointitoimijan selvittää, mikä on arviointitoiminnan kohteena olevan korkeakoulun asema.

3.7 Arviointitoimijoiden säännöllinen ulkoinen arviointi

Periaate:

Arviointitoimijoiden tulee osallistua ulkoiseen arviointiin vähintään kerran viidessä vuodessa osoittaakseen, että se noudattaa ESG:n periaatteita ja suosituksia.

Suosituks:

Osallistuminen säännölliseen ulkoiseen arviointiin edesauttaa arviointitoimijaa tarkastelemaan menettelyjään ja toimintaansa. Ulkoinen arviointi tarjoaa välineen, jonka avulla toimija itse ja sen sidosryhmät vakuutetaan siitä, että se noudattaa edelleen ESG:n periaatteita ja suosituksia.

III. Liite: Luettelo periaatteista

Osa 1: Sisäisen laadunvarmistuksen periaatteet

1.1 Laadunvarmistuspolitiikka

Korkeakouluilla tulee olla laadunvarmistuspolitiikka, joka on julkinen ja osa niiden strategista johtamista. Sisäisten sidosryhmien tulee kehittää ja toimeenpanna tätä politiikkaa asianmukaisia rakenteita ja menettelyjä hyödyntäen sekä ulkoisia sidosryhmiä osallistaen⁶.

1.2 Ohjelmien suunnittelu ja hyväksyminen⁷

Korkeakouluilla tulee olla menettelyt ohjelmien suunnittelulle ja hyväksymiselle. Ohjelmat tulee suunnitella siten, että ne täyttävät niille asetetut tavoitteet, mukaan lukien oppimistavoitteet. Ohjelman tuloksena saatava tutkinto tulee olla selkeästi määritelty ja viestitty, ja se tulee sijoittaa oikealle tasolle kansallisessa ja täten myös eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehityksessä.

1.3 Opiskelijakeskeinen oppiminen, opetus ja arviointi

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että ohjelmat toteutetaan tavalla, joka kannustaa opiskelijoita ottamaan aktiivisen roolin oppimisprosessissa ja että tämä lähestymistapa otetaan huomioon opiskelijoiden arvioinnissa.

1.4 Opiskelijavalinta, opintojen eteneminen, opintojen tunnustaminen ja todistusten myöntäminen

Korkeakoulujen tulee soveltaa johdonmukaisesti ennalta määriteltyjä ja julkaistuja säännöksiä ja määräyksiä, jotka kattavat kaikki opiskelijan "opintopolun" vaiheet, kuten opiskelupaikan myöntämisen, opintojen etenemisen, opintojen tunnustamisen ja todistuksen myöntämisen.

1.5 Opetushenkilöstö

Korkeakoulujen tulee varmistaa opettajiensa pätevyys. Korkeakouluilla tulee olla käytössään oikeudenmukaiset ja läpinäkyvät menettelyt henkilöstön rekrytoimiseen ja kehittämiseen.

1.6 Palvelut ja opiskelijoiden tuki

Korkeakouluilla tulee olla riittävä rahoitus opetustoiminnalle ja oppimisen edellytysten varmistamiseksi. Korkeakoulujen tulee varmistaa, että opiskelijoille tarjotaan riittävät ja helposti saatavilla olevat palvelut ja tuki.

1.7 Tiedonhallinta

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että ne keräävät, analysoivat ja käyttävät tarkoituksenmukaista tietoa ohjelmiensa ja muiden toimintojensa tehokkaaseen hallinnointiin.

1.8 Julkinen informaatio

Korkeakoulujen tulee julkaista selkeää, paikkansapitävää, objektiivista, ajantasaista ja helposti saatavilla olevaa tietoa toiminnastaan ja ohjelmistaan.

1.9 Ohjelmien jatkuva seuranta ja säännöllinen arviointi

Korkeakoulujen tulee seurata ja säännöllisesti arvioida ohjelmiaan varmistaakseen, että niille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että ne vastaavat opiskelijoiden ja yhteiskunnan tarpeita. Näiden arviointien tulee

---

⁶ Jollei toisin mainita, *sidosryhmillä* tarkoitetaan tässä asiakirjassa kaikkia korkeakoulun sisäisiä toimijoita opiskelijat ja henkilöstö mukaan lukien sekä ulkoisia sidosryhmiä, kuten työnantajia ja korkeakoulun ulkoisia kumppaneita.

⁷ Tässä asiakirjassa käsitteellä *ohjelma* tarkoitetaan korkeakoulutusta sen laajimmassa merkityksessä, jolloin siihen sisältyy myös sellainen korkeakoulutus, joka ei kuulu mihinkään viralliseen tutkintoon johtavaan ohjelmaan.

johtaa ohjelmien jatkuvaan parantamiseen. Kaikista arviointien perusteella suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä tulee tiedottaa kaikkia, joita asia koskee.

1.10 Säännöllinen ulkoinen laadunvarmistus

Korkeakoulujen tulee osallistua säännöllisesti ESG:n mukaisesti toteutettavaan ulkoiseen laadunvarmistukseen.

Osa 2: Ulkoisen laadunvarmistuksen periaatteet

2.1 Sisäisen laadunvarmistuksen huomioonottaminen

Ulkoisessa laadunvarmistuksessa tulee tarkastella ESG:n osassa 1 kuvattujen sisäisten laadunvarmistusmenettelyjen vaikuttavuutta.

2.2 Tarkoituksenmukaisten menetelmien suunnittelu

Ulkoinen laadunvarmistus tulee määritellä ja suunnitella siten, että varmistetaan erityisesti sen tarkoituksenmukaisuus sille asetettujen tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi. Samalla otetaan huomioon asiaan liittyvät säännökset. Sidosryhmien tulee olla mukana ulkoisen laadunvarmistuksen suunnittelussa ja jatkuvassa parantamisessa.

2.3 Toimeenpanon menettelyt

Ulkoisen laadunvarmistuksen menettelyjen tulee olla luotettavia, hyödyllisiä, ennalta määriteltyjä, johdonmukaisesti toimeenpantuja ja julkisesti saatavilla. Ne koostuvat

- itsearvioinnista tai vastaavasta menettelystä
- ulkoisesta arvioinnista, johon yleensä kuuluu vierailu korkeakouluun
- ulkoisen arvioinnin lopputuloksena olevasta raportista
- johdonmukaisista jatkotoimista.

2.4 Vertaisarvioitsijat

Ulkopuolisista asiantuntijoista koostuvat arviointiryhmät toteuttavat ulkoista laadunvarmistusta. Ryhmiin kuuluu yksi tai useampi opiskelijajäsen.

2.5 Tuloksia koskevat kriteerit

Ulkoisen laadunvarmistuksen seurauksena syntyvien tulosten tai arvioiden tulee perustua selkeisiin ja julkisiin kriteereihin, joita sovelletaan johdonmukaisesti riippumatta siitä, johtaako menettely muodolliseen päätökseen.

2.6 Raportointi

Asiantuntijoiden laatimat raportit tulee julkaista kokonaisuudessaan. Raporttien tulee olla selkeästi kirjoitettuja ja akateemisen yhteisön, ulkoisten kumppaneiden sekä muiden kiinnostuneiden saatavilla. Mikäli arviointitoimija tekee raportin perusteella muodollisen päätöksen, päätös tulee julkaista raportin yhteydessä.

2.7 Huomautukset ja valitukset

Huomautus- ja valitusmenettelyt tulee määritellä selkeästi osana ulkoisia laadunvarmistusmenettelyjä. Korkeakouluja tulee viestiä näistä menettelyistä.

Osa 3: Arviointitoimijoita koskevat periaatteet

3.1 Laadunvarmistuksen toimet, politiikka ja menettelyt

Arviointitoimijoiden tulee säännöllisesti harjoittaa ESG:n (osa 2) mukaista ulkoista laadunvarmistustoimintaa. Toimijoilla tulee olla selkeät ja läpinäkyvät tavoitteet ja päämäärät osana julkisesti saatavilla

olevaa toiminta-ajatustaan. Tavoitteiden ja päämäärien tulee siirtyä organisaation käytännön toimintaan. Arviointitoimijoiden tulee varmistaa, että sidosryhmät osallistuvat niiden toimintaan.

3.2 Virallinen asema

Arviointitoimijoilla tulee olla vahvistettu oikeusperusta, ja niiden tulee olla toimivaltaisten viranomaisten virallisesti tunnustamia arviointitoimijoita.

3.3 Riippumattomuus

Arviointitoimijoiden tulee olla riippumattomia, ja niiden tulee toimia itsenäisesti. Arviointitoimijoilla tulee olla täysi vastuu toiminnastaan ja sen tuloksista ilman kolmansien osapuolten vaikutusmahdollisuutta.

3.4 Temaattiset analyysit

Arviointitoimijoiden tulee julkaista säännöllisesti raportteja, joissa ne kuvaavat ja analysoivat toteuttamiensa arviointien tuloksia.

3.5 Resurssit

Arviointitoimijoilla tulee olla riittävät ja asianmukaiset henkilöstöresurssit ja taloudelliset resurssit tehtävänsä toteuttamiseen.

3.6 Sisäinen laadunvarmistus ja ammattimainen toiminta

Arviointitoimijoilla tulee olla sisäiset laadunvarmistuksen menettelyt toimintansa laadun määrittelemiseksi, varmistamiseksi ja parantamiseksi sekä integriteettinsä takaamiseksi.

3.7 Arviointitoimijoiden säännöllinen ulkoinen arviointi

Arviointitoimijoiden tulee osallistua ulkoiseen arviointiin vähintään kerran viidessä vuodessa osoittaakseen, että se noudattaa ESG:n periaatteita ja suosituksia.

